

Turistička ponuda Vukovarsko-srijemske županije

Oršolić, Eugenia

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:243824>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-30**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

«Dr. Mijo Mirković»

EUGENIA ORŠOLIĆ

**TURISTIČKA PONUDA VUKOVARSKO-
SRIJEMSKJE ŽUPANIJE**

Završni rad

Pula, 2022.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

«Dr. Mijo Mirković»

EUGENIA ORŠOLIĆ

**TURISTIČKA PONUDA VUKOVARSKO-SRIJEMSKE
ŽUPANIJE**

Završni rad

JMBAG: 0303050660

Studijski smjer: turizam

Predmet: Ekonomija doživljaja

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Trgovina i turizam

Mentor: izv. prof. dr. sc. Aljoša Vitasović

Pula, 2022.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Eugenia Oršolić, kandidat za prvostupnika ekonomije/poslovne ekonomije, smjera ____Turizam____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mojegavlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturukao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnograda nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, teda ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nijeiskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, 2022. godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Eugenia Oršolić, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju pravaiskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom Turistička ponuda Vukovarsko-srijemskežupanije koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje naraspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravimai dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupazanstvenim informacijama.Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Turizam kao važna gospodarska i društvena grana.....	3
3. Podaci o županiji.....	4
3.1. Geografski smještaj.....	4
3.2. Klima	4
3.3. Gospodarske karakteristike	5
3.4. Povijest.....	5
4. Turistički potencijal županije	8
4.1. Bogata povijest.....	8
4.2. Pogodnosti raznolikog krajolika	8
4.3. Gastronomska ponuda	9
5. Turistička ponuda županije	11
5.1. Vinkovačke jeseni.....	11
5.2. Vukovar Film Festival	12
5.3. Iločki podrumi	13
5.4. Riječna krstarenja na Dunavu, Dravi i Savi	14
5.5. Muzej Vučedolske kulture.....	15
5.6. Dvorac Eltz	16
5.7. Vukovarski vodotoranj	17
6. Statistika turističkih posjeta	19
7. SWOT analiza turističke ponude.....	25
8. Zaključak.....	27
Literatura	28
Sažetak.....	30
Summary	31

1. Uvod

Hrvatska kao turistička destinacija iz godine u godinu postaje sve atraktivnija posjetiteljima. Razlog tomu je njezina bogata povijest pa s time i kulturna baština, ali i bogat i raznolik krajolik.

Ipak, većina turista posjećuje obalni dio zemlje pa se tako može reći da su obalne regije Istra i Dalmacija, uz grad Zagreb, daleko popularnije od kontinentalnog dijela države. Unutarnji dijelovi Hrvatske, a posebice Slavonija koja je ujedno i najsiromašniji dio zemlje, još uvijek nema dovoljno razvijen turizam da bi se na njega oslonila kao stalan i siguran izvor prihoda.

Za razliku od obalnog pojasa koji je zbog turizma, inače najvažnije gospodarske grane u Hrvatskoj, najbogatiji, kontinentalni dio bilježi pad zaposlenosti, teže uvjete za život i iseljavanje mladog stanovništva. Napredak ovog dijela države mogao bi se ostvariti kroz razvitak turizma i privlačenje što većeg broja posjetitelja jer kontinentalne regije imaju potencijal za razvitak brojnih atraktivnih sadržaja, ponajviše zbog bogate kulturne ostavštine, ali i zavičaja.

Tema ovog završnog rada je Turistička ponuda Vukovarsko-srijemske županije, a u njemu će se analizirati ponuda koju ova županija ima prema posjetiteljima, potencijal i mogućnosti za daljnji razvitak turizma.

Rad se, uz Uvod i Zaključak, sastoji od šest poglavlja. U drugom poglavlju „Turizam kao važna gospodarska i društvena grana“ prikazana je teorija turizma i njegove glavne značajke. U sljedećem poglavlju „Podaci o županiji“ prikazane su glavne karakteristike županije koje uključuju njezin geografski smještaj, klimu, gospodarska obilježja te povijest. Četvrto poglavlje „Turistički potencijal županije“ donosi pregled njezine bogate povijesti, pogodnosti raznolikog krajolika te gastronomsku ponudu, što su ujedno i ključni elementi za osnaživanje turističke ponude koja je prezentirana u sljedećem, petom poglavlju, pod nazivom „Turistička ponuda županije“. U šestom poglavlju „Statistika turističkih posjeta“ prikazani su dolasci stranih i domaćih turista u Hrvatskoj te Vukovarskoj-srijemskoj županiji tijekom srpnja 2022. godine. U poglavlju

„SWOT analiza turističke ponude“ prikazane su sve mogućnosti za napredak nakon kojeg slijedi „Zaključak“.

2. Turizam kao važna gospodarska i društvena grana

„Turizam uključuje sve aktivnosti proizašle iz putovanja i boravaka osoba izvan njihove uobičajene sredine ne dulje od jedne godine radi odmora, poslovnog putovanja i drugih razloga nevezanih uz aktivnosti za koje bi primili ikakvu naknadu u mjestu koje posjećuju“¹. Posljednjih je desetljeća, naglim razvojem turizma, omogućeno gotovo svim ljudima putovanja jer se, zbog povećane konkurencije, smanjila tržišta cijena putovanja i boravka. Usto, unaprijeđena je i prometna infrastruktura, posebice avionski prijevoz, koji danas omogućuje brz i efikasan prijevoz na vrlo udaljene destinacije².

Turistička industrija obuhvaća brojna raznovrsna područja putovanja, čime je omogućeno zapošljavanje velikog djela stanovništva zemlje na radnim mjestima poput hotela, agencija za iznajmljivanje automobila, restorana, raznih manjih ili većih turističkih tvrtki, suvenirnica i trgovina opremom³.

Profit ostvaren od turizma može se ponovno uložiti u zemlju te iskoristiti za izgradnju bolje infrastrukture, obrazovanja, financiranja napora za očuvanje i stvaranje odgovornijih načina putovanja. Bez turizma mnoge zemlje ne bi imale istu razinu pristupa obrazovanju i infrastrukturi.

Osim što se turizam ustalio kao neizostavna gospodarska grana država, pa tako i Hrvatske, u kojoj je on ujedno i najrazvijenija gospodarska grana, turizam ima i vrlo važnu društvenu ulogu. Ta se uloga očituje kroz obogaćivanje čovjeka novim spoznajama, doživljajima i aktivnostima, ali i kroz povezivanje s motivima turističkih kretanja koji uključuju zdravstveni, rekreacijski i kulturni s njegovim posrednim djelovanjem u vidu socijalne, obrazovne ili političke funkcije⁴.

¹ Svjetska turistička organizacija (UNTWO), dostupno na: <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms> (15.09.2021.)

² Blažević, B., Turizam u gospodarskom sustavu/Opatija: Fakultet za turistički i hotelski menadžment, 2007.

³ The borgen project, dostupno na: <https://borgenproject.org/advantages-disadvantages-of-tourism/> (23.08.2022.)

⁴ Antunac, I., Turizam i ekonomska teorija, Institut za istraživanje i turizam, Zagreb, 1985

3. Podaci o županiji

U ovom ćemo poglavlju prikazati geografsku strukturu, klimatske pogodnosti te povijest i najbitnije karakteristike Vukovarsko-srijemske županije jer su upravo one preduvjeti za razvitak turizma na tom području.

3.1. Geografski smještaj

Vukovarsko-srijemska županija najistočnija je hrvatska regija, a nalazi se između dvije rijeke – Dunava i Save. Njezina površina iznosi 2448 kilometra kvadratna, koje obilježava pretežito ravnica, bez prevelikih visinskih razlika⁵.

Županijom se protežu važni riječni i kopneni putovi, a križaju se međunarodni prometni pravci od istoka prema zapadu uz rijeku Dunav, te od sjevera preko rijeke Save prema Jadranskom moru pa tako županija ima velik geostrateški položaj koji joj je kroz povijest donio velike prednosti, ali i gubitke.

Rijeke koje prolaze Vukovarsko-srijemskom županijom bogate su ribom što je uvelike, uz plodnu zemlju, utjecalo na dolazak i opstanak ljudi na tom području⁶.

3.2. Klima

Za područje Vukovarsko-srijemske županije karakteristična je umjerena kontinentalna klima gdje su ljetni mjeseci izrazito topli i sunčani, dok je za zimski period karakterističan snijeg (iako ga u posljednje dvije do tri godina ima sve oskudnije zbog globalnog zatopljenja i viših temperatura). Tako se srednja godišnja temperatura kreće od 11 Celzijevih stupnjeva sa srednjim najtoplijim maksimumom od 30 Celzijevih stupnjeva te srednjim minimumom od 12,2 stupnja Celzijeva. Srednje godišnje padaline kreću se u relativno uskom rasponu, izuzev sušnih razdoblja koja postepeno postaju jedno od obilježja Hrvatske⁷. Tako je padalina najmanje na istočnom dijelu županije, dok se prema zapadu količina oborina povećava. Padalina najviše ima u proljeće i ljeto, što je pozitivna stvar jer pogoduje rastu usjeva.

⁵Vukovarsko-srijemska županija, dostupno na: <https://www.vusz.hr/info/osnovni-podaci> (18.08.2022.)

⁶Horvat, V., Nova knjiga o Vukovarsko-srijemskoj županiji, Vukovarske novine, 4 (1996)

⁷Vukovarsko-srijemska županija, dostupno na: <https://www.vusz.hr/info/osnovni-podaci> (18.08.2022.)

3.3. Gospodarske karakteristike

Gospodarska karakteristika Vukovarsko srijemske županije je to što posjeduje brojne prirodne resurse poput obradivih površina, šuma, nalazišta nafte, gline, šljunka i plina te ima razvijene hidrografske mreže, ponajviše zato što se nalazi na povoljnom geoprometnom položaju, odnosno na raskrižju prometnica koje povezuju istok sa Zapadom te srednju Europu s izlaskom na more.

Uz prehrambenu industriju, najznačajnija djelatnost u Vukovarsko-srijemskoj županiji je poljoprivreda. Prije devedesetih godina prošlog stoljeća preko pola stanovništva svoj osnovni izvor zarade i egzistencije ostvarivalo je upravo na poljoprivredi. Jedan od glavnih razloga tome je što je zemlja meliorizirana.

Poljoprivredne površine u Vukovarsko-srijemskoj županiji zauzimaju 62% ukupne površine županije, od kojih su 93% oranice i vrtovi, a ostatak su pašnjaci, livade, vinogradi i voćnjaci. Također se bave proizvodnjom pšenice, kukuruza, šećerne repe, ječma, suncokreta i soje, a također i svinjogojstvom, ovčarstvom, kuničarstvom i govedarstvom.

Na području Đeletovaca nalaze se vrijedna naftna crpilišta i crpilišta u kojima se prije rata proizvodilo preko 250 tisuća tona nafte i preko 25 milijuna metara kubičnih zemnog plina do danas. Od rata, kada je županija poprilično uništena, nije se uspjela razviti u zadnjih 30 godina, tako da je velik dio industrije koja je nekoć postojala na ovom području s vremenom ugašen, a posebice za vrijeme velike krize od prije petnaestak godina⁸.

3.4. Povijest

S obzirom na to da Vukovarsko-srijemsku županiju karakterizira izvanredno plodno tlo te povoljni klimatski uvjeti, njezino je područje bilo naseljeno još od davnih vremena. Županija je ime dobila po starom župniku u središtu Vukovu koji se spominje još početkom 13. stoljeća. Ona je, kao dio Slavonije unutar personalne unije s Ugarskom, bila je jedna od najvećih županija, a granice su joj bile od ušća

⁸Vukovarsko-srijemska županija, dostupno na: <https://www.vusz.hr/info/osnovni-podaci> (18.08.2022.)

Karašice pa sve do Drave te Dunavom do Iloka, potom kopnom preko Fruške gore na Savu⁹.

Kroz povijest je bila izrazito gusto naseljena, naročito u razdoblju od 13. do 15. stoljeća kada je posjedovala niz utvrda, odnosno castruma, a uz njih i 36 varoši, odnosno općina i sela, naselja i posjeda. Jedno od najvećih tih naselja bio je upravo Ilok koji se razvio na ostacima rimske utvrde.

Grad Vinkovci spominje se još za vrijeme srednjeg vijeka, točnije u 12. stoljeću, a uspio se održati i za vrijeme Turaka koji su na ovom području proveli nekoliko stoljeća. U petnaestom stoljeću županija se nastavila razvijati pa su tako na njezinom području počela nicati brojna naselja i gradovi, uključujući i grad Županju.

U 16. stoljeću Turci su iz Bosne upali i na ovo područje i zauzeli ga u potpunosti. Tu su uspostavili sandžak koji je obuhvaćao turske posjede u istočnoj Slavoniji, poput Osijeka, Ivankova, Iloka i Nijemaca.

Grad Ilok bio je sjedište sandžaka i u njemu je stolovao turski paša. Stanovništvo koje se tamo našlo za vrijeme dolaska Turaka živjelo je u vrlo teškom razdoblju, ponajviše zbog niza obaveza prema spahiji i sultanu. U 17. stoljeću započeli su rat za oslobođenje te se uspjeli vratiti u sastav Habsburškog Carstva gdje ih je carica Marija Terezija obećala vratiti Hrvatskoj. Ona je na ovom području sprovela organizaciju vlasti, a unijela je prve opće urbane javne propise za Hrvatsku i Slavoniju. Također je uspostavila vojna i civilna područja¹⁰.

Županija je u narednom periodu bila pod upravom hrvatskog bana i hrvatskih sudova, a imala je svoje županijske skupštine i uređenu samoupravu za vrijeme nacionalnog preporoda. Sredinom 19. stoljeća ukinuto je kmetstvo, ali u tom periodu na područje županije nakratko na vlast dolaze Mađari pa se time gubi staleško obilježje ne samo Hrvatskog sabora, nego i županije.

U 19. stoljeću Srijemska županija je naočigled bila opustošena ratovima, što je utjecalo na brojne demografske promjene. Na ovo se područje počelo doseljavati

⁹Vukovarsko-srijemska županija, službene stranice, dostupno na: <https://www.vusz.hr/info/povijest> (20.08.2022.)

¹⁰Vukovarsko-srijemska županija, službene stranice, dostupno na: <https://www.vusz.hr/info/povijest> (20.08.2022.)

hrvatsko stanovništvo iz Bosne, ali i stanovništvo svih vjera i nacionalnosti, pa je tako došao i velik broj Nijemaca, Mađara, Srba, Židova, Slovaka, Rusina i Ukrajinaca. U tom se periodu, posebno na mjestu starih naselja, razvilo nekoliko gradova koji su s vremenom postali obrtničko kulturno i upravno središte, uključujući i grad Vukovar¹¹.

Pred kraj Drugog svjetskog rata, kako u ostatku Hrvatske, tako i na ovom području, formiraju se trupe Narodnooslobodilačkog pokreta za borbu protiv fašizma koji se u nekoliko godina, uspostavom Nezavisne države Hrvatske, zadržao na ovim prostorima. Za vrijeme Jugoslavije nisu postojale županije, tako da je zapravo funkcionirala kao jedinica Hrvatske, a nakon raspada socijalističke Jugoslavije u neovisnoj Hrvatskoj 1992. godine pojavljuje se kao županija pod imenom Vukovarsko-srijemska¹².

U agresiji na Vukovar 1991. godine od strane JNA i srpskih paravojnih postrojbi stradalo je 1793 osoba, a nakon ekshumacija pronađene su 52 masovne i nekoliko stotina pojedinačnih grobnica u kojima su se nalazili ekshumirani posmrtni ostaci 1970 žrtava.

U tom je razdoblju županija pretrpjela velike ljudske i materijalne gubitke te se od toga teško oporavlja i danas, gotovo trideset godina nakon završetka rata.

¹¹Isto

¹²Isto

4. Turistički potencijal županije

U ovom ćemo poglavlju analizirati turistički potencijal županije temeljen na tri prednosti koje se mogu iskoristiti za razvitak turističke ponude, a to su: povijesne atrakcije, bogat i raznovrstan krajolik te gastronomija.

4.1. Bogata povijest

Vukovarsko-srijemsku županiju odlikuje, kako je već spomenuto, povoljan geografski smještaj koji je omogućio brojnim narodima da upravo na ovom području razviju prva naselja i gradove. Tako su grad Vinkovci najstarije naselje, odnosno grad u Europi. Zbog toga je on u potpunosti arheološki zaštićen na području duljem od 600 hektara, a život se u njemu počeo odvijati prije osam tisuća godina, a zanimljivo je da u njemu od tad pa sve do danas neprekidno žive ljudi¹³.

Zato se na ovom području nalazi velik broj ostataka starčevačke i sopotske kulture, a otkriveno je i jedno cijelo naselje koje datira iz eneolitika. Usto, ovdje se nalazi i srednjovjekovno arheološko nalazište Vir, za kojeg godinama nitko nije znao jer ga je prekrila gusta šuma, već su sedamdesetih godina prošlog stoljeća provedena arheološka istraživanja koja su pokazala da se ovdje nalazio poveći srednjovjekovni grad. Vir je tako zaštićeni spomenik kulture i može se reći jedna od novijih atrakcija u županiji, a i stavljen je u funkciju turizma pa ga tako imaju priliku posjetiti brojni zainteresirani turisti.

4.2. Pogodnosti raznolikog krajolika

Vukovarsko-srijemsku županiju, iako je pretežito ravnica, odlikuje visoko razvijen krajolik koji čini jedan od identiteta područja. Zbog toga ova županija ima potencijal razvitka raznih turističkih sadržaja u prirodi, a koji su u posljednje vrijeme sve popularniji. Naime, sve više turista umjesto boravaka u hotelu, teži k provođenju odmora u prirodi i rekreaciji.

Šest uređenih, obilježenih i trasiranih na mapi, pješačkih i biciklističkih staza Srijema i Slavonije, protežu se kroz najljepše pejzaže Fruške gore. Dodiruju najistočnije

¹³Visit Srijem, službene stranice Turističke zajednice Vukovarsko-srijemske županije, dostupno na: <https://www.visitvukovar-srijem.com/hr/> (15.08.2022.)

kontrolne točke hrvatske planinarske obilaznice u kojima se nalaze veliki vinogradi pa je tako posjetitelje moguće upoznati i s lokalnim vinarima te stanovništvom koje nudi nekakve svoje domaće proizvode. Radi se o oko 80 kilometara staza i to je novi turistički proizvod županije. Usto, postoje i putevi Odescalchi, što je s 22 kilometra, najdulja od šest staza, a proteže se od Bapske do ladanjskog imanja Principovac¹⁴.

Na ovom je području, što je izuzetno važno, u posljednje vrijeme biciklizam sve popularniji, a na istoku Hrvatske općenito se isprepliću stotine kilometara biciklističkih staza koje prolaze pored rijeka, kroz šume, kroz mala pitoreskna sela i povijesna središta gradova. Upravo zato brojniiskusni biciklisti i rekreativci, ali i sportaši, nerijetko izaberu biciklističku rutu Srijem koja povezuje sjeverno, istočno i južno područje Vukovarsko-srijemske županije te se nadovezuje na EuroVelo 6, odnosno poznatu dunavsku rutu¹⁵.

Uz ostale rekreacije, u ponudi su brojna izletišta, šetnice, mogućnost igranja tenisa, jahanje, golf, fitness centri, softbol, rekreativno letenje, adrenalinski park u Cerni te otočki virovi koji također nude veslačke rute. Također, na rijekama postoje kupališta, odnosno plivališta, a moguće je baviti se ribolovom te ploviti brodovima na rijekama.

4.3. Gastronomska ponuda

Uz povijesno i kulturno naslijeđe i uz bogatu prirodu, najpovoljnija stavka za razvitak turizma, a koju Vukovarsko-srijemska županija ima, je posebnost gastronomske ponude. Gastro i eno turizam su također u posljednje vrijeme sve zastupljeniji pa tako svako turističko mjesto svojim posjetiteljima izlaže i prodaje autohtone rukotvorine, uključujući i hranu.

Posebnost slavonske kuhinje je u tome što se na općenito cijelom istočnom dijelu Hrvatske jela kuhaju dugo i polako, i u njih se ulaže jako puno vremena, a koristi se i crvena paprika, što je specifičnost isključivo za ovo područje. Dakle, hrana je često pikantna, a jedu se razni gulaši i kremasti kolači.

¹⁴Visit Srijem, službene stranice Turističke zajednice Vukovarsko-srijemske županije, dostupno na: <https://www.visitvukovar-srijem.com/hr/> (15.08.2022.)

¹⁵Isto

Smatra se da su općenito Slavonci u kuhinji talenti, a može se reći da im je gastronomska ponuda uglavnom bazirana na mesu i mesnim prerađevinama te domaćem voću i povrću iz vrtova što je zanimljivo i privlačno svakome posjetitelju¹⁶.

¹⁶Visit Srijem, službene stranice Turističke zajednice Vukovarsko-srijemske županije, dostupno na: <https://www.visitvukovar-srijem.com/hr/>(15.08.2022.)

5. Turistička ponuda županije

Za razvitak turističke ponude potrebno je imati organizirana događanja i manifestacije koje se prvenstveno trebaju temeljiti na tradiciji, a potom i na kvaliteti sadržaja, raznolikosti i atraktivnosti. Iako Vukovarsko-srijemska županija nema pretežito razvijen turizam, ima poprilično velik potencijal da ga u narednih nekoliko godina razvija.

U ovom ćemo poglavlju navesti sve najvažnije manifestacije te perspektivu organizacije događanja u Vukovarsko-srijemskoj županiji.

5.1. Vinkovačke jeseni

Jedan od najvećih tradicionalnih događaja u županiji čine Vinkovačke jeseni, čija je tradicija stara više od 50 godina. Na njima svoju profinjenost iskazuju Slavonke izrađujući karakteristične nošnje za ovo područje. Ova se manifestacija jako brzo razvila i prešla uske zavičajne granice, pa ju se tako počelo i povezivati sa svim onim ljudima koji vole i cijene, tradiciju, kulturu, običaje, jezik, a ne moraju biti nužno s ovog područja¹⁷.

Slika 1. Vinkovačke jeseni

¹⁷Vinkovačke jeseni, dostupno na: <https://vinkovackejeseni.hr/> (17.08.2022.)

Izvor: <https://vinkovackejeseni.hr/>

Zato Vinkovačke jeseni posjećuje velik broj ljudi koji nisu iz ove županije. Vinkovčani inače kažu da je ovo smotra koja teži trajnoj afirmaciji izvornog kulturno umjetničkog narodnog stvaralaštva temeljenog na bogatoj baštini naroda, vinkovačkog kraja i cijele Hrvatske. One su s vremenom, kroz zadnjih 50 godina, postale originalni izvor narodne kulture i prepoznatljivo mjesto na kojem se ona prikazuje. Vinkovačke jeseni na neki način predstavljaju čuvarice i slikaricu izvornog načina života na ovim područjima¹⁸.

5.2. Vukovar Film Festival

Vukovar Film Festival predstavlja festival podunavskih zemalja. Osnovan je 2007. godine i to je jedini festival koji se održava doslovce na Dunavu, što predstavlja jedinstven doživljaj za sve posjetitelje i gledatelje filmova. Njegov cilj je promocija i širenje kreativnog uzleta mladih filmaša iz podunavskih zemalja. Tematika ovog festivala usko je vezana s Vukovarom s obzirom na to da je on centar hrvatskog dijela Podunavlja¹⁹.

¹⁸Vinkovačke jeseni, dostupno na: <https://vinkovackejeseni.hr/>(17.08.2022.)

¹⁹Vukovar Film Festival, dostupno na: <https://www.vukovarfilmfestival.com/vff16/hr/festival/o-festivalu/>
(17.08.2022.)

Slika 2. Vukovar Film Festival

Izvor: <https://www.vukovar.hr/gradske-vijesti/287-upravni-odjel-za-kulturu-obrazovanje-sport-branitelje-socijalnu-politiku-i-civilno-drustvo/14726-vukovar-film-festival-ove-godine-u-novom-izdanju>

Festival se uvijek održava za vrijeme ljeta, a pretežito traje od četiri do šest dana i tada se prikazuje velik broj nagrađivanih i kvalitetnih filmova. Tradicionalno se dodjeljuje nagrada Zlatni šlep i to za tri različite kategorije - za najbolji dugometražni igrani film, najbolji dokumentarni film i najbolji kratki igrani film, a festival redovito prati i velik broj radionica i raznih događaja ostalih i koncerata²⁰.

5.3. Iločki podrumi

Jedno od najprepoznatljivijih obilježja Srijema, a naročito njegovog istočnog dijela, odnosno grada Iloka je manifestacija Iločki podrumi koju godišnje posjećuje izrazito velik broj posjetitelja. Radi se o kulturno-zabavnoj i gospodarsko-turističkoj manifestaciji koja se održava još od 1960. godine i to svaki prvi vikend u rujnu. Nastala je iz starog srijemskog običaja kada su se okupljali pučani u vrijeme početka berbe kako bi čuvali vinograd, slavili dobre godine i urod te se družili, a naročito mladi

²⁰Vukovar Film Festival, dostupno na: <https://www.vukovarfilmfestival.com/vff16/hr/festival/o-festivalu/> (17.08.2022.)

ljudi koji nisu imali prilike za druženja izvan vinograda²¹. Kroz godine je iločka berba grožđa prerasla u izrazito značajnu i prepoznatljivu manifestaciju koja traje nekoliko dana i koja svake godine privlači sve više gostiju.

Slika 3. Iločki podrumi

Izvor: <https://www.ilocki-podrumi.hr/turizam/stari-podrum/>

5.4. Riječna krstarenja na Dunavu, Dravi i Savi

Netom prije pandemije koronavirusa početkom 2020. godine na području Vukovarsko-srijemske županije postepeno su počela osnaživati riječna pristaništa, a to su ona na Dunavu: Batina, Ilok, Vukovar i Aljmaš, potom dravsko pristanište u Osijeku te savska u Sisku i Slavonskom Brodu. Inače, radi se o projektu Turističke zajednice Hrvatske i Vukovarsko-srijemske županije te ostalih turističkih zajednica u kojima se nalaze pristaništa, a koje također sudjeluju u projektu (Osječko-baranjska, Brodsko-posavska te Sisačko-moslavačka²²).

Slika 4. Pristanište na Dunavu

²¹Iločki podrumi, dostupno na: <https://www.ilocki-podrumi.hr/turizam/stari-podrum/> (18.08.2022.)

²²Visit Srijem, službene stranice Turističke zajednice Vukovarsko-srijemske županije, dostupno na: <https://www.visitvukovar-srijem.com/hr/> (15.08.2022.)

Izvor: <https://www.visitvukovar-srijem.com/hr/dogadanja-i-manifestacije/izdvajamo/veliki-povratak-rije%c4%8dnih-krstarenja-na-dunavu-dravi-i-savi,2993.html>

Cilj ove suradnje je podizanje svijesti i interesa za nautički turizam na rijekama. Iako je pandemija unazadila njegov nagli razvoj, što se dogodilo i s ostatkom ne samo hrvatskog nego i svjetskog turizma, dodatnim ulaganjima postoji mogućnost za oživljavanjem ove atrakcije.

Tako je prema podacima Lučke uprave Vukovar u 2022. godini najavljeno 339 pristajanja u vukovarskom pristaništu te 89 iločkom. U pristaništu u Batini najavljeno je 75, dok Aljmaš bilježi 62, što sveukupno čini 565 najava pristajanja na dunavskim pristaništima²³.

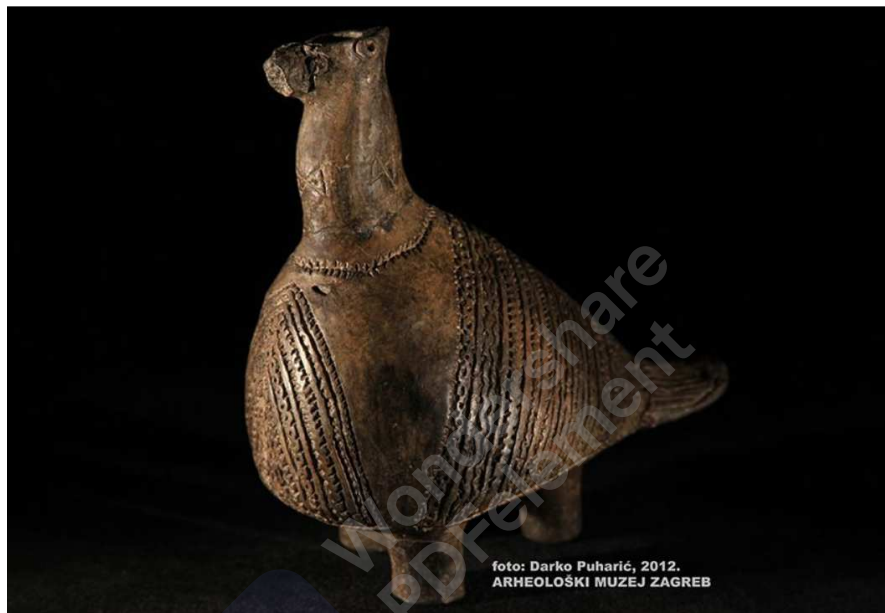
5.5. Muzej Vučedolske kulture

Eneolitička kultura dobila je ime po nalazištu Vučedol na Dunavu pored Vukovara, a datira još od 3. tisućljeća prije Krista. Nositelji vučedolske kulture gradili su naselja uz rijeke ili na brdima, dok su u kasnijoj fazi izgrađivali gradinska ili sojenička naselja, a povremeno su koristili i špilje. U svojim su nastambama imali ognjišta, male kućne

²³Visit Srijem, službene stranice Turističke zajednice Vukovarsko-srijemske županije, dostupno na: <https://www.visitvukovar-srijem.com/hr/>(15.08.2022.)

žrtvenike i podrume za skladištenje hrane. Iznimno važna ostavština ove kulture su bogate i raznovrsne keramičke posude, kakvih je na vučedolskom nalazištu velik broj pa tako krase Muzej Vučedolske kulture osnovan 2013. godine. Jedna je to od najdragocjenijih kulturnih ostavština koje ima Vukovarsko-srijemska županija, upravo zbog velike važnosti kao prapovijesno otkriće, koje je rijetko u svijetu.

Slika 5. Vučedolska golubica

Izvor: <https://visitvukovar-srijem.com/hr/sto-vidjeti-i-doživjeti/kulturni-i-povijesni-turizam/vukovarski-nokturno/vu%C4%8Dedolska-golubica,37.html>

5.6. Dvorac Eltz

Muzej je osnovan 1948.godine nakon što je dr. Antun Bauer donirao rimski novac, namještaj, oružje i umjetnine. Iako se u početku nalazio u zgradi diližanske pošte, 1966. godine preseljen je u dvorac Eltz. Do početka devedesetih godina sadržavao je bogate umjetničke i zavičajne zbirke, ali je tijekom Domovinskog rata pretrpio velika

oštećenja pa je tako i velik broj zbirki nepovratno uništen. Dio zbirke, koji je u to vrijeme odnesen u Srbiju, vraćen je u Vukovar 2001. godine²⁴.

Danas se u zbirci nalazi više od 1400 djela suvremene hrvatske i europske umjetnosti, čime ovaj muzej predstavlja početak kulturne obnove Vukovara. Godine 2013. gradski muzej Vukovar, smješten također u ovom dvorcu, osvojio je nagradu Anton Štifanić za poseban doprinos u razvoju turizma Republike Hrvatske.

Slika 6. Dvorac Eltz

Izvor: <https://www.visitvukovar-srijem.com/hr/sto-vidjeti-i-doživjeti/kulturni-i-povijesni-turizam/muzeji-i-ustanove/dvorac-eltz,116.html>

5.7. Vukovarski vodotoranj

Vukovarski vodotoranj simbol je stradanja žrtava Domovinskog rata koji je u ovom gradu imao najveće gubitke. Vodotoranj je izgrađen 1968. godine i tada je bio jedna od najvećih građevina te vrste u svijetu²⁵.

Zbog svoje upečatljivosti, ali i visine, za vrijeme opsade grada često je bio meta projektila pa je tako na njega palo 640 izravnih pogodaka. No, ni tada se nije urušio i

²⁴Visit Vukovar, dostupno na: <https://www.visitvukovar-srijem.com/hr/sto-vidjeti-i-doživjeti/kulturni-i-povijesni-turizam/muzeji-i-ustanove/dvorac-eltz,116.html> (21.08.2022.)

²⁵Hrvatski vojnik, dostupno na: <https://hrvatski-vojnik.hr/vukovarski-vodotoranj-simbol-obrane-hrabrosti-i-zajednistva/> (23.08.2022.)

iako jako oštećen, dočekao je kraj rata. Godine 2017. na njemu su započeli radovi obnove i konzervacije te je vraćen u prvobitno stanje²⁶. Danas ga posjećuju brojni turisti, najviše domaći, kako bi se prisjetili ratnih stradanja u Vukovaru.

Slika 7. Vukovarski vodotoranj

Izvor: <https://hrvatski-vojn timer.hr/vukovarski-vodotoranj-simbol-obrane-hrabrosti-i-zajednistva/>

Vukovarsko-srijemska županija ima brojna događanja tijekom ljeta, ali i cijele godine. Neki od najzapaženijih, uz navedene, su i Bosutski dani, razne etno revijete brojni koncerti koji se odvijaju i u zimskim mjesecima.

²⁶Hrvatski vojnik, dostupno na: <https://hrvatski-vojn timer.hr/vukovarski-vodotoranj-simbol-obrane-hrabrosti-i-zajednistva/> (23.08.2022.)

6. Statistika turističkih posjeta

Vidljivo je da Vukovarsko-srijemska županija, nakon prikaza njezinih mogućnosti za proširenje i razvoj turističke ponude, ima potencijal za razvoj u smjeru turističke destinacije. Ipak, to joj otežava još uvijek narušena gospodarska i demografska slika, ali i konkurencija gradova na obali.

U ovom poglavlju iznijet će se statistika turističkih posjeta u srpnju 2022. godine u Hrvatskoj, te će se usporediti ostale hrvatske županije s Vukovarsko-srijemskom.

Tijekom srpnja 2022. u Hrvatskoj je zabilježeno 4.233.217 turista iz inozemstva, uz indeks porasta od 124,31 u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Domaćih je turista u srpnju ove godine zabilježeno s 390.003 dolazaka, uz indeks od 91,13²⁷.

Broj noćenja turista iz inozemstva u srpnju je iznosio 26.392.352, uz indeks 120,62, dok su domaći turisti ostvarili 3.215.542 noćenja, uz indeks 95,07²⁸.

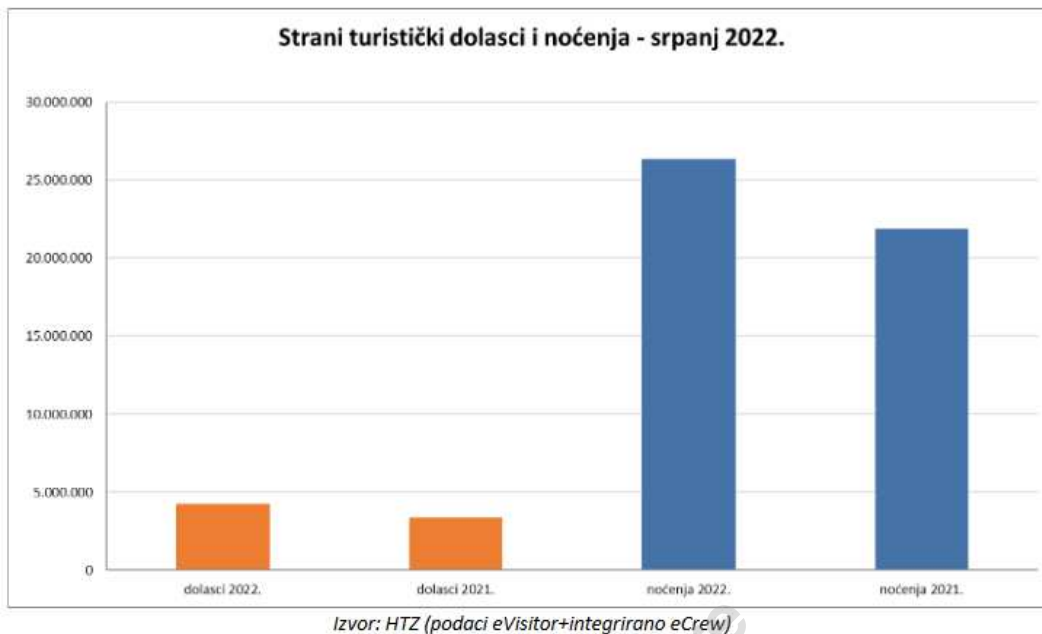
Tako je ukupni turistički promet, koji uključuje i inozemne i domaće turiste, u srpnju 2022. iznosio 4.623.220 dolazaka (indeks 120,61) i 29.607.894 noćenja (indeks 117,20)²⁹.

Slika 7. Strani turistički dolasci u Hrvatskoj u srpnju 2022. godine

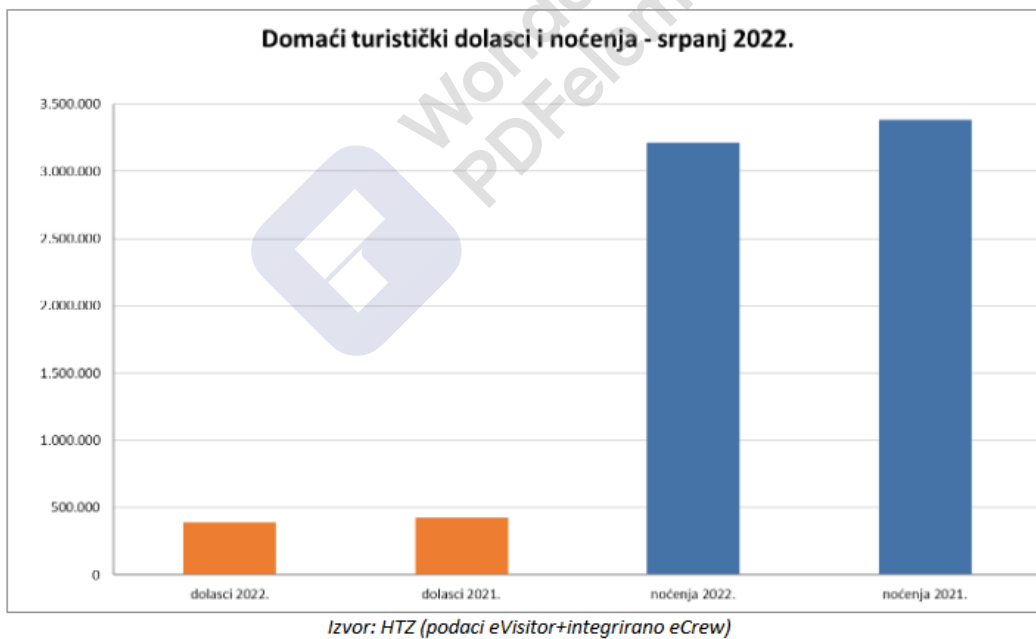
²⁷ Hrvatska turistička zajednica, dostupno na: <https://www.htz.hr/sites/default/files/2022-08/Informacija%20o%20statistickim%20pokazateljima%20-%20srpanj%202022.pdf> (22.08.2022.)

²⁸ Isto

²⁹ Isto

Slika 8. Domaći turistički dolasci u Hrvatskoj u srpnju 2022. godine

Slika 9. Rezultati prema vrstama smještajnih kapaciteta/objekata

Vrsta objekta	VII. 2022.		VII. 2021.		Mjesečni indeks	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Hoteli	1.051.966	4.660.469	839.761	3.773.460	125,27	123,51
Kampovi	827.966	5.806.056	695.173	4.841.303	119,10	119,93
Objekti na OPG-u	10.283	44.928	8.814	37.235	116,67	120,66
Objekti u domaćinstvu	2.023.109	12.756.750	1.685.588	10.750.674	120,02	118,66
Ostali ugostiteljski objekti za smještaj	411.559	1.980.164	319.278	1.636.546	128,90	121,00
Ostalo	874	5329	877	5197	99,66	102,54
Restorani	191	373	156	393	122,44	94,91
Ukupno komercijalni smještaj	4.325.948	25.254.069	3.549.647	21.044.808	121,87	120,00
Nekomercijalni smještaj	176.133	3.579.843	176.024	3.537.071	100,06	101,21
Nautika	121.139	773.982	107.573	681.396	112,61	113,59
Ukupno	4.623.220	29.607.894	3.833.244	25.263.275	120,61	117,20

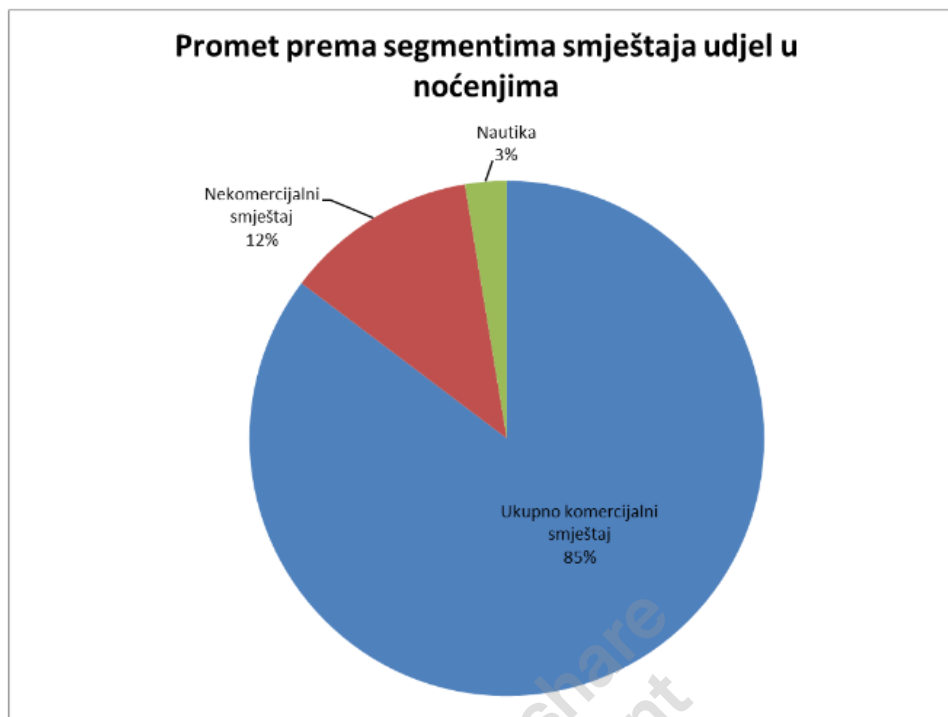
Izvor: HTZ (podaci eVisitor+integrirano eCrew)

U srpnju 2022. godine zabilježeno je 85% noćenja u komercijalnim objektima, uključujući hotele, kampove i apartmane, dok ih je 12% ostvareno u nekomercijalnim, te 3% u nautičkom charteru³⁰.

Prema usporedbi s 2021. godinom, vidljivo je da je ljetna sezona 2022. godine ujedno i rekordna, a kako se broj posjetitelja povećao na obalnom području Hrvatske, tako je i na kontinentalnom pa su stoga i slabije razvijene turističke destinacije ostvarile porast broja posjetitelja.

Slika 10. Promet prema segmentima smještaja - udjel u noćenjima

³⁰Hrvatska turistička zajednica, dostupno na: <https://www.htz.hr/sites/default/files/2022-08/Informacija%20o%20statistickim%20pokazateljima%20-%20srpanj%202022.pdf> (22.08.2022.)

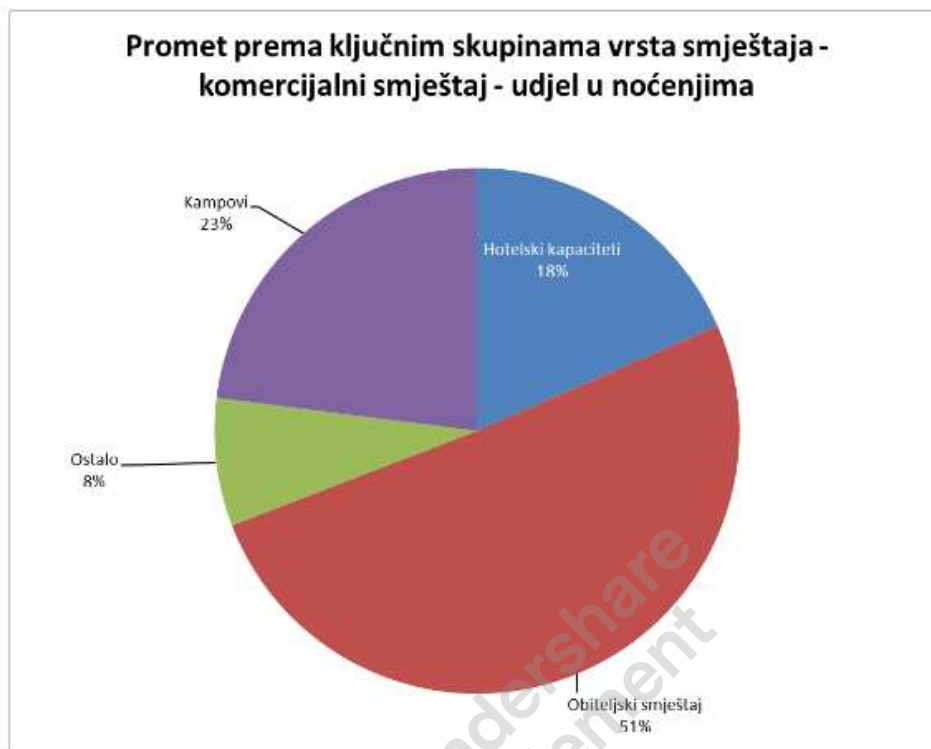

Izvor: HTZ (podaci eVisitor+integrirano eCrew)

Turisti su u srpnju 2022. godine, koji nije izuzetak ni za ostale mjesece, boravili pretežito u komercijalnim smještajima (njih 51%), dok ih je 23% boravilo u kempingu, 18% u hotelima i 8% u ostalim vrstama smještaja³¹.

³¹Hrvatska turistička zajednica, dostupno na: <https://www.htz.hr/sites/default/files/2022-08/Informacija%20o%20statistickim%20pokazateljima%20-%20srpanj%202022.pdf> (22.08.2022.)

Slika 11. Promet prema ključnim skupinama vrsta smještaja

Izvor: HTZ (podaci eVisitor+integrirano eCrew)

Gledajući sveukupne brojke, najviše turista, prema noćenju, ima Istra, potom Splitsko-dalmatinska županija, Kvarner i Zadarska županija, dok, očekivano, kontinentalne županije broje znatno manje posjeta.

Slika 12. Ostvarena noćenja prema županijama u srpnju 2022. godine

	Dolasci	Noćenja
Istra	2.764.265	15.830.585
Splitsko-dalmatinska	1.877.455	9.949.085
Kvarner	1.719.732	9.529.208
Zadarska	1.082.800	7.702.373
Dubrovačko-neretvanska	928.241	4.078.543
Šibensko-kninska	547.961	3.384.113
Ličko-senjska	368.091	1.707.278
Grad Zagreb	540.304	1.161.675
Karlovačka	147.590	269.538
Krapinsko-zagorska	100.036	207.012
Zagrebačka	65.223	121.753
Osječko-baranjska	58.291	121.627
Međimurska	47.633	113.561
Varaždinska	46.526	107.698
Vukovarsko-srijemska	37.172	62.993
Bjelovarsko-bilogorska	12.700	41.915
Požeško-slavonska	12.618	35.930
Sisačko-moslavačka	13.332	34.909
Brodsko-posavska	19.711	34.137
Koprivničko-križevačka	11.490	26.266
Virovitičko-podravska	7.519	16.130

Izvor: HTZ (podaci eVisitor+integrirano eCrew)

Gledajući tablicu s brojem posjeta, može se vidjeti kako se Vukovarsko-srijemska županija prema broju noćenja nalazi u njenoj drugoj polovici, ali zato od slavonskih županija, izuzev Osječke koja je i znatno razvijenija, ima najviše noćenja. Razlog tomu je solidna turistička ponuda koju ima prema posjetiteljima, ali i njezino unaprjeđenje u posljednje dvije godine.

Stoga se može zaključiti da Vukovarsko-srijemska županija ima potencijal za daljnji razvitak svoje turističke ponude.

7. SWOT analiza turističke ponude

U ovom poglavlju postavit će se SWOT (eng. *Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats*) analiza turističke ponude Vukovarsko-srijemske županije. SWOT analiza predstavlja okvir za prepoznavanje i analizu prednosti, nedostataka, mogućnosti i prijetnji.

Primarni cilj SWOT analize je povećati svijest o čimbenicima koji ulaze u donošenje poslovne odluke ili uspostavljanje poslovne, u ovom slučaju konkretno turističke strategije.

Tablica 1. SWOT analiza turističke ponude Vukovarsko-srijemske županije

PREDNOSTI	NEDOSTACI	MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
Bogata kulturna baština	Nedostatak financija za održavanje	Veća promocija tradicionalnih manifestacija ili korelacija s modernim	Mogućnost uništavanja infrastrukture zbog omasovljavanja turizma
Bogatstvo krajolika	Velika šumska i nepregledna područja	Uređenje većeg broja zelenih površina zbog unaprjeđenja ponude rekreacijskog turizma	Sužavanje poljoprivrednih područja što se može loše odraziti na funkcioniranje lokalne zajednice
Gostoljubivost lokalnog stanovništva	Manjak valorizacije kako sadržaja, tako i popratnih objekata	Mogućnost razvitka novih turističkih destinacija (kojima županija i teži)	Narušavanje autohtonosti i izvornosti područja
Bogat životinjski svijet	Eventualna neatraktivnost za posjetitelje	Kreiranje seoskog turizma i interakcije s autohtonim	Narušavanje prirodne ravnoteže u ekosustavu

		životinjama	
Veće neobrađene površine i slobodan prostor	Urbanizacija i nedovoljna valorizacija područja	Poticanje razvoja novih oblika turizma	Stvaranje konkurencije među destinacijama
Povoljan geografski položaj	Nedovoljno ulaganje u cestovnu infrastrukturu	Razvitak prenoćišta i motela	Nedovoljna ponuda popratnih sadržaja

Izvor: Samostalna izrada autorice

Gledajući SWOT analizu, može se vidjeti kako Vukovarsko-srijemska županija, uz strategiju primjerenu njezinim dobrima, može ostvariti bogatiju turističku ponudu pa samim time i poboljšati gospodarstvo županije. Ipak, prije toga je potrebno prvenstveno valorizirati sve što ona nudi, ali i paziti, zbog iznimne vrijednosti njezine kulturne i krajobrazne baštine, da ju se ne uništi.

8. Zaključak

Vukovarsko-srijemska županija, kao najistočniji dio Hrvatske, zbog svog geostrateškog položaja ima veliku važnost kao prometno područje. Da nije tako, ne bi se kroz stoljeća i brojne ratove na tom području, kontinuirano održala njezina naselja. Upravo zato županiju danas odlikuje bogata povijesna i kultura baština. Usto, plodno tlo na kojemu se razvija bogata poljoprivreda, još je jedan od razloga održivosti ove županije.

Ipak, ratna situacija i teški gubici unazad trideset godina, može se reći da su Vukovarsko-srijemsku županiju nadasve unazadili u razvoju pa ga čak u nekim dijelovima i zaustavili. Zato ju danas i obilježava pretežito starije stanovništvo, dok mlađe, zbog slabe ponude poslova i školovanja, iseljava.

Tradicionalne vrijednosti svejedno se održavaju na ovom području pa tako kroz ovaj rad svjedočimo brojnim kulturnim manifestacijama koje aktivno idu u prilog tomu. U prvom redu to su Vinkovačke jeseni, Vukovar film festival, Iločki podrumi, ali i iznimno vrijedna arheološka ostavština u Vučedolu.

Sve to ide u prilog razvitku bogate turističke ponude koju u startu desetkuje potreba većina posjetitelja da godišnji odmor provedu uz more, a ne na kontinentalnom dijelu Hrvatske.

Unatoč tomu, u prilog razvitka idu promjenjivi trendovi pa su tako, u posljednje vrijeme sve popularniji seoski i rekreacijski turizam prvi izbor za provođenje godišnjeg odmora. Stoga ne treba isključiti mogućnost razvitka Vukovarsko-srijemske županije kao turističke destinacije što bi znatno utjecalo na već oslabljen gospodarski sustav ove regije.

Literatura

1. Antunac, I. , Turizam i ekonomska teorija, Institut za istraživanje i turizam, Zagreb, 1985
2. Blažević, B., Turizam u gospodarskom sustavu/Opatija: Fakultet za turistički i hotelski menadžment, 2007.
3. Horvat, V., Nova knjiga o Vukovarsko-srijemskoj županiji, Vukovarske novine, 4 (1996)

Internetske stranice:

1. Svjetska turistička organizacija (UNTWO), dostupno na: <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>
2. Visit Srijem, službene stranice Turističke zajednice Vukovarsko-srijemske županije, dostupno na: <https://www.visitvukovar-srijem.com/hr/informacije/propisi-i-dokumenti/>
3. Vukovarsko-srijemska županija, službene stranice, dostupno na: <https://www.vusz.hr/info/povijest>
4. Vukovarsko-srijemska županija, dostupno na: <https://www.vusz.hr/info/osnovni-podaci>
5. Visit Vukovar, dostupno na: <https://www.visitvukovar-srijem.com/hr/sto-vidjeti-i-doživjeti/kulturni-i-povijesni-turizam/muzeji-i-ustanove/dvorac-eltz,116.html>
6. Vukovar Film Festival, dostupno na: <https://www.vukovarfilmfestival.com/vff16/hr/festival/o-festivalu/>
7. Hrvatska enciklopedija, dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/>
8. Hrvatski vojnik, dostupno na: <https://hrvatski-vojn timer.hr/vukovarski-vodotoranj-simbol-obrane-hrabrosti-i-zajednistva/>
9. Vinkovačke jeseni, dostupno na: <https://vinkovackejeseni.hr/>
10. Iločki podrumi, dostupno na: <https://www.ilocki-podrumi.hr/turizam/stari-podrum/>
11. Hrvatska turistička zajednica, dostupno na: <https://www.htz.hr/sites/default/files/202208/Informacija%20o%20statistickim%20pokazateljima%20-%20srpanj%202022.pdf>

12. The borgen project, dostupno na: <https://borgenproject.org/advantages-disadvantages-of-tourism/>

Popis slika

Slika 1.....	11
Slika 2.....	13
Slika 3.....	14
Slika 4.....	15
Slika 5.....	16
Slika 6.....	17
Slika 7.....	18
Slika 8.....	20
Slika 9.....	20
Slika 10.....	21
Slika 11.....	22
Slika 12.....	23
Slika 13.....	24
Tablica 1.....	25

Sažetak

Vukovarsko-srijemska županija, smještena na samom istoku Hrvatske, intenzivno radi na unaprjeđenju svog gospodarstva. U prvom redu glavna gospodarska grana joj je poljoprivreda, no prateći trendove, županija radi na osnaživanju svoje turističke ponude.

Tako u svojoj ponudi posjetiteljima nudi brojne, mahom tradicionalne manifestacije koje su kroz godine ostvarile prepoznatljivost kao turistička atrakcija. Pregledom literature, ustanovljeno je da Vukovarsko-srijemska županija, a posebice njezina Turistička zajednica, intenzivno radi na ostvarivanju novih turističkih projekata.

Premda je obalni pojas Hrvatske turistički nemjerljivo razvijeniji, Vukovarsko-srijemska županija, pa tako i ostale kontinentalne, turistički nerazvijene županije, imaju mogućnosti za razvitak turizma i njegovo osnaživanje kao čvrste gospodarske grane. U prvom redu tu je selektivni turizam odnosno rekreativni, etno i eno-gastronomski.

Ključne riječi: Vukovarsko-srijemska županija, turistička ponuda, turistička zajednica

Summary

The Vukovar-Srijem County, located in the east of Croatia, is intensively working to improve its economy. First and foremost, its main economic branch is agriculture, but following trends, the county is working to strengthen its tourist offer.

Thus, in its offer, it offers visitors numerous, mostly traditional manifestations that have achieved recognition as a tourist attraction over the years. By reviewing the literature, it was established that the Vukovar-Srijem County, and especially its Tourist Board, is working intensively on the realization of new tourism projects.

Although the coastal belt of Croatia is immeasurably more developed for tourism, the Vukovar-Srijem County, as well as the other continental, tourism-underdeveloped counties, have opportunities for the development of tourism and its strengthening as a solid economic branch. First of all, there is selective tourism, recreational, ethno and eno-gastronomic tourism.

Keywords: Vukovar-Srijem County, tourist offer, tourist board

